

Selam

EVA HOEKE

In de Protestantse Diaconie in Amsterdam kwam Amsterdak bijeen, een groep Amsterdammers die het belachelijk vindt dat er in een rijke stad als Amsterdam mensen zijn die op straat moeten wonen.

Zelf zeggen ze dat diplomatieker. 'Amsterdammers met een groot hart, gezond verstand en wat ruimte over: we zoeken jullie hulp,' las ik op Facebook. 'Sinds 1 oktober staan er ongeveer tweehonderd mensen op straat in onze stad.

Ongedocumenteerde vluchtelingen, van minderjarige jongens uit Eritrea tot moeders met kinderen uit Nigeria. Wij geloven in de gastvrijheid van Amsterdammers en nodigen jullie daarom uit om met ons mee te zoeken naar oplossingen. Wie heeft er nog een logeerkamer over?'

De gemeente zelf deed ook het een en ander, er zouden vijfhonderd opvangplekken komen en de winteropvang voor daklozen opent in december. 'Maar het is nu al koud en de winter staat voor de deur. De gemeente kan veel maar niet alles. En Amsterdammers zijn er goed in om zelf ook dingen op te lossen.'

Ofschoon geen Amsterdammer was ook ik uitgenodigd.

Door de organisatie werd ik voorgesteld aan Selam, hier, in deze setting een ongedocumenteerde vluchteling, in het echte leven een vrouw van vlees en bloed uit Eritrea met een hoge, zachte stem, vier jaar jonger dan ik, rustig, haar huid glad, haar bewegingen traag, een volle rugzak bij haar voeten. We hadden handen geschud

en onze namen genoemd en nu zaten we naast elkaar op een houten bankje, dij aan dij, luisterend naar verhalen uit de andere kant van die lieve stad, de onderkant, echt vrolijk werd je er niet van.

Ik hoorde nieuwe woorden.

IND. Interview. Besluit. Dossier. Procedure.

Kwetsbaar. Voorzieningen. Illegaal, doelgroep, marge. Document, document, document, document, document. Documenten bleken belangrijk, en Selam had ze niet. Ik keek haar even aan, we glimlachten wat, een voorzichtige solidariteitsverklaring. De rest van de bijeenkomst – de moderator, er zat ferm volk in de zaal, hield de moederin – was ik me bewust van haar nabijheid, van haar parfum tot ons gelijktijdig peuteren aan een haakje aan onze nagel. Toen het begon te schemeren reden we de Stad uit, het Dorp in.

Die avond deden we ons best om alles zo normaal mogelijk te laten zijn. We aten, dronken, kletsten. Selam vertelde niet veel over haar afkomst, en ik durfde niet door te vragen. Wat ik ervan begreep: geboren in Eritrea, op 2-jarige leeftijd naar Ethiopië gegaan en vervolgens rond haar 11 de naar Soedan. Daarna: een botsing tussen christendom en islam, angst, een besluit, een waagstuk, Libië, boot, 1.000 euro, Italië en door. En nu, sinds twee jaar in Nederland, van plek naar plek, heimwee in een rugzak. Pas toen we even later de Dochters naar bed brachten, die van 4 haar zowat opvrat en zij dat volkomen natureel beantwoordde, begreep ik waar ze het allemaal voor deed.

Die avond ruimden we samen de keuken op, efficiënt, harmonieus, zwijgend.

Selam had de geruisloosheid aangenomen van huishoudsters en sommeliers, sympathiek maar onzichtbaar, en de vernedering van het altijd maar te gast zijn, altijd vriendelijk te moeten lachen om de grapjes van je gastvrouw, je te moeten voegen naar andermans leven, ontregelde me. Ik bood haar watten aan

– hier, we hebben een bad, en daar, taartjes van de bakker, neem, neem! – maar ze weigerde erin te gaan liggen. Toen ik haar de volgende dag uitzwaaide op het perron, haar nummer in mijn telefoon, hoopte ik dat ze op een dag de ruimte zou krijgen om haar eigenaardige, vriendelijke, chagrijnige, ambitieuze, religieuze, valse, vrolijke, gejaagde, spottende, aarzelende of labbekakkerige zelf te kunnen zijn, haar eigen regels te mogen opstellen, niemands knecht, maar méns te kunnen zijn, zoals u en ik.

Selam vertelde niet veel en ik durfde niet door te vragen

EVA.HOEKE@VOLKSKRANT.NL